

HANDBOEK VLAAMSE ERFBELASTING

Fiscale Handboeken

Handboek Vlaamse erfbelasting

Ayfer AYDOGAN

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Handboek Vlaamse erfbelasting
Ayfer Aydogan

© 2020 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1137-3
D/2020/7849/128
NUR 826
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Stefaan Verboven | LetterLust

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.jurisquare.be.

INHOUD

I.	Inleiding	1
1.	Historiek	1
2.	Invalshoeken	2
3.	Algemene beginselen	2
4.	Kenmerken	3
4.1.	Gewestelijke belasting	4
4.2.	Persoonlijke belasting	4
4.3.	Indirecte belasting	4
4.4.	Belasting bij overlijden	4
4.5.	Verkrijgingsbelasting	5
4.6.	Progressieve belasting	5
4.7.	Fiscale saisine	5
5.	Rijksinwonerschap	6
5.1.	Het begrip rijksinwoner	6
5.2.	Domicilie – zetel van vermogen	7
5.3.	Beoordelingstijdstip	8
5.4.	Internationaal en intergewestelijk aandachtspunt	8
5.5.	Bewijs	10
5.6.	Uitzonderingen	11
5.7.	Gevolgen	12
II.	Belastbaar voorwerp	15
1.	Kadering	15
2.	Verkrijgingen bij overlijden	16
2.1.	Op grond van de wet	16
2.2.	Op basis van een testament	17
2.3.	Op basis van een contractuele erfstelling	17
2.4.	Devolutie-issues	18
a.	Onzekere devolutie	18
b.	Betwiste devolutie	18
c.	Gewijzigde devolutie	19
3.	Verkrijgingen naar aanleiding van overlijden (fictiebepalingen)	20
3.1.	Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik	21

3.2.	Welbepaalde schulden	22
a.	Schulden uitsluitend bij uiterste wil erkend	22
b.	Schulden die bevoordelingen vermommen	23
3.3.	Roerende schenkingen onder opschortende modaliteit van (voor)overlijden schenker	23
3.4.	Ongelijke verdelingen van gemeenschappelijk huwelijks- vermogen	27
3.5.	Schenkingen in de drie jaar vóór het overlijden	30
3.6.	Bedingen ten behoeve van derden	34
3.7.	Rechtshandelingen waarbij de erflater vruchtgebruik verkrijgt	39
3.8.	Verdelingen met toebedeling van een levenslang recht aan de erflater in ruil voor volle eigendom	44
3.9.	Vervreemdingen door de erflater met voorbehoud van een levenslang recht	51
3.10.	Legaten met lasten ten voordele van derden	56
III.	Belastingplichtigen	59
IV.	Belastbare grondslag	61
1.	Actief van de nalatenschap	61
1.1.	Algemeen	61
1.2.	Uitsluitingen van het belastbaar actief	61
a.	Levenslange rechten	61
b.	Verkrijgingen naar aanleiding van het overlijden	63
c.	Verkrijgingen <i>iure proprio</i>	64
1.3.	Toevoegingen aan het belastbaar actief	65
a.	Inbreng van schenkingen onder de levenden	65
b.	Inkorting van schenkingen onder de levenden	67
c.	Inbreng en inkorting van legaten en contractuele erfstel- lingen	67
d.	Inkorting van als schenking gekwalificeerde huwelijks- voordelen	68
1.4.	Goederen waaraan een onzekerheid is gekoppeld	68
a.	Goederen waaraan een voorwaarde is verbonden	68
b.	Eventuele rechten	73
c.	Betwiste goederen	74
1.5.	Verkrijging van een rente	75
1.6.	Verkrijging van vruchtgebruik of blote eigendom	77
1.7.	Wettelijke vermoedens van eigendom	80
1.8.	Vergoedingsrekeningen	84
1.9.	Progressievoorbehoud	86

1.10.	De verkrijger van een levenslang recht overlijdt kort na de erfflater.	88
1.11.	Abattement voor gehandicapte personen.	89
2.	Waardering van het actief.	92
2.1.	De verkoopwaarde als principe.	92
2.2.	Uitzonderingen.	93
a.	Onroerende goederen in het buitenland.	93
b.	Schuldvorderingen.	93
c.	Financiële instrumenten.	94
d.	Renten, vruchtgebruik en blote eigendom.	95
e.	Nieuwe feiten.	95
3.	Passief van de nalatenschap.	97
3.1.	Bestaande schulden.	97
a.	Algemeen.	97
b.	Voorwaardelijke, eventuele en betwiste schulden.	98
c.	Schulden waarvan het voorwerp nog niet bepaald is.	99
d.	Schulden <i>pro rata temporis</i>	100
e.	Schulden uit duurovereenkomsten.	100
f.	Door een derde gedekte schulden.	100
g.	Onderhoudsschulden ten laste van de nalatenschap.	101
h.	Schulden in verband met de afwikkeling van de nalatenschap.	101
i.	De invloed van het huwelijksvermogensstelsel.	102
3.2.	Begrafeniskosten.	103
3.3.	Uitgesloten schulden.	104
a.	Schulden geïsoleerd in artikel 2.7.1.0.3 VCF.	105
b.	Schulden ten behoeve van erfgenamen, legatarissen, beërfdigden of tussenpersonen.	105
c.	Schulden op huwelijksvermogensrechtelijk niveau.	107
4.	Waardering van het passief.	108
5.	Aanrekening van het passief op het actief.	110
5.1.	Systematiek van de omslag.	110
5.2.	Toepassingen.	114
V.	Tarieven.	119
1.	De algemene tarieven.	119
1.1.	Tarieven voor groep 1.	119
1.2.	Tarieven voor groep 2.	121
1.3.	Tarieven voor groep 3.	121
2.	De tariefgroepen <i>ratione personae</i>	122
2.1.	Tariefgroep 1.	122
a.	Partners.	122
b.	In rechte lijn.	124

2.2.	Tariefgroep 2	126
2.3.	Tariefgroep 3	126
2.4.	Onzekere devolutie	127
2.5.	Verkrijgen in verschillende hoedanigheden	127
2.6.	Fideicommissum de residuo en aanwas of terugval	127
3.	Verlaagde tarieven	130
3.1.	Legaten aan bepaalde rechtspersonen	130
3.2.	Verkrijging van familiale ondernemingen en aandelen in familiale vennootschappen	131
a.	Familiale ondernemingen	131
b.	Aandelen in familiale vennootschappen	133
VI.	Verminderings	141
1.	Voor kleine erfdelen	141
1.1.	In rechte lijn of tussen partners	141
1.2.	Tussen broers en zussen	142
1.3.	Tussen andere personen	143
2.	Voor kinderen < 21 jaar en de partner	144
3.	Voor meerdere overgangen binnen een jaar	145
4.	Voor onroerende goederen in het buitenland	147
5.	Voor verkoop- en verdeelbelasting indien artikel 2.7.1.0.9 VCF geldt. . .	152
VII.	Vrijstellingen	153
1.	Maatschappelijke rechten in vennootschappen opgericht in het kader van de realisatie en/of financiering van serviceflats	153
2.	Onbebouwde onroerende goederen gelegen in het Vlaams Ecolo- gisch Netwerk (VEN)	155
3.	Bossen	156
4.	Wettelijke terugkeer	157
5.	Onbebouwde onroerende goederen met een natuurbeheerplan type twee, drie of vier als vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.	158
6.	Verkrijgingen door wezen en partners	159
7.	Verkrijging van de gezinswoning door de langstlevende partner	160
VIII.	Wijze van heffing	167
IX.	Inning en invordering	169
1.	Inleiding	169
1.1.	Fiscaal identificatienummer	170
1.2.	Bewijskracht van gegevens en documenten	170

1.3.	Aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving	170
1.4.	Kennisgevingen en betekeningen	171
2.	Inkohiering	171
2.1.	Algemeen	171
2.2.	Uitvoerbaarverklaring	172
2.3.	Berekening en afrondingswijze	172
3.	Aanslagprocedure	173
3.1.	De aangifte.	173
a.	Draagwijdte	173
b.	Werkwijze.	174
c.	Aangifteplicht <i>ratione personae</i>	176
d.	Aangiftetermijn	179
e.	Inhoud van de aangifte.	182
f.	Waardering van onroerende goederen	185
3.2.	Aanslagjaar en belastbaar tijdperk.	188
3.3.	Aanslagtermijn	188
3.4.	Aanslagbiljet	189
4.	Betalingen	190
4.1.	Betaaltermijn	190
4.2.	Wijze en bewijs van betaling.	191
4.3.	Wijze van aanrekening van betaling, aanwending en aanzui- vering	192
4.4.	Betalingsfaciliteiten	193
5.	Bezwaar	193
6.	Ambtshalve ontheffing	195
7.	Nietigverklaring.	197
8.	Gerechtigd beroep	198
9.	Intresten	199
10.	Invordering	200
10.1.	Algemeen	200
10.2.	Rechtstreekse vervolging.	201
10.3.	Onrechtstreekse vervolging – vervolgingskosten – met vervolging belaste personen	202
10.4.	Bijzondere gevallen.	202
a.	Gehuwde en wettelijk samenwonende belastingplichtigen	202
b.	Vennootschappen	203
c.	Erfgenamen	203
d.	Andere personen die gehouden zijn tot betaling van de schuld	205
e.	Invordering van betwiste belastingen	206
10.5.	Zekerheden	206
a.	Waarborg	206
b.	Voorrecht	207

c.	Wettelijke hypotheek	208
d.	Derdenbescherming	210
e.	Buiten de EER wonende erfgenamen	210
11.	Onderzoek en controle	212
11.1.	Algemeen	212
11.2.	Plichten van de belastingplichtige	213
11.3.	Plichten van derden	214
12.	Verjaring	216
13.	Strafrechtelijke vervolging	217
14.	Administratieve sancties	219
15.	Bewijsmiddelen	220
15.1.	Inleiding	220
15.2.	Bewijsmiddelen in het gemeen recht	220
15.3.	De fiscale antimisbruikbepaling	222
15.4.	Andere bewijsbepalingen in de VCF	223
16.	Belastingverhogingen en administratieve geldboetes	225
16.1.	Algemeen	225
16.2.	Administratieve geldboetes	226
16.3.	Belastingverhogingen	228
a.	Laattijdige aangifte	228
b.	Verzuim	230
c.	Tekortschatting	230
d.	Niet-indiening van de aangifte	232
e.	Foutieve of onvolledige vermeldingen	232
f.	Fraude	232
g.	Kwijtschelding en vermindering	233
17.	Beroepsgeheim	234
18.	Te verstrekken inlichtingen	235
19.	Voorafgaande attesten	235
20.	Voorafgaande beslissingen	236